

**РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
ЧЕРЕМШАНСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ
КОМИТЕТ
НОВОИЛЬМОВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ**

Улица Ключевая, дом 15, село Новое Ильмово,
Черемшанский район, РТ, 423118
Телефон: (84396) 2-45-51, факс: (84396) 2-45-51 email: Nilm.Cmn2@tatar.ru

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧИРМЕШӘН МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ
ЯҢА ЭЛМӘЛЕ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

Чишмә урамы, 15 нче йорт, Яңа Элмәле авылы,
Чирмешән районы, ТР, 423118

№7

17.05.2022

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

Эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты гамәлгә ашыру тәртибен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 157 һәм 269.2 статьялары нигезендә, эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру максатларында, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Яңа Элмәле авыл жирлеген башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ**:

1. Кушымта нигезендә эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру тәртибен расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (pravo.tatarstan.ru) һәм Чирмешән муниципаль районының Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында бастырып чыгарырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үз жаваплылыгымда калдырам.

Яңа Элмәле авыл жирлеген
башкарма комитеты житәкчесе

Гасимова А.Р.

Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын
гамәлгә ашыру тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Тәртип Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Яңа Элмәле авыл җирлеге (алга таба - авыл җирлеге) Башкарма комитетында эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын оештыру һәм үткәргүгә карата таләпләрне билгели:

1.2. Әлеге Тәртипнең максаты булып тора:

- җирлек бюджеты акчаларын максатчан һәм нәтижәле файдалануны бәяләү;
- бухгалтерлык исәбен һәм хисаплылыгын, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турында дәрәслекне раслау;
- бюджет законнары һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган башка норматив актлар үтәлешен бәяләү

1.3. Эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты җирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан (алга таба - комиссия) бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә (алучыларга) һәм аларга караган җирлек бюджеты акчаларын алучыларга, җирлек бюджеты керемнәре администраторларына, җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторларына карата башкарыла.

2. Аудитның эчке муниципаль финанс контроле объектлары

2.1. Эчке муниципаль финанс контроле һәм эчке финанс аудиты объектлары (алга таба-контроль (аудит) объектлары) булып тора:

- Авыл җирлеге башкарма комитеты, бюджет акчаларын баш бүлүче (алучы) буларак, бюджет керемнәренә баш администраторы, җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы.

3. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын оештыру

3.1. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын тормышка ашырганда тикшерүләр, ревизияләр, өйрәнү (обследование) (алга таба - контроль чаралар) үткәрелә:

- контроль объектының билгеле бер чордагы эшчәнлегенә карата аерым финанс һәм хужалык операцияләренә законлылыгын документаль һәм фактта өйрәнү, бюджет (бухгалтерия) исәбенә һәм бюджет (бухгалтерия) хисаплылыгының дәрәслеген тикшерү буенча контроль гамәлләр кылу аңлашыла торган тикшерү;

- тикшерү объекты эшчәнлеген комплекслы тикшерү аңлана торган ревизия, ул кылынган финанс һәм хужалык операцияләренә барлык жыелмасының законлылыгын документаль һәм фактта өйрәнү, аларны бюджет (бухгалтерия) хисаплылыгында чагылдыруның чынлыгы һәм дәрәҗәгә буенча контроль гамәлләр башкаруда чагыла;

- өйрәнү (обследование), аның астында контроль объектының билгеле бер эшчәнлек өлкәсә торышына анализ һәм бәя бирү күздә тотыла.

3.2. Эчке муниципаль финанс контролен (аудитын) гамәлгә ашыру буенча контроль чаралар расланган план нигезендә үткәрелә.

3.3. Эчке муниципаль финанс тикшерүе (аудит) чараларын планлаштыру элек үткәрелгән тикшерүләренә нәтижеләрен, бухгалтерлык исәбе регистрларын, норматив документларны, планлы, хисап мәгълүматларын исәпкә алып, бюджет законнарын бозуны, бюджет акчаларын максатсыз һәм (яки) нәтижәсез файдалануны, бухгалтерлык (бюджет) исәбенә һәм хисаплылыкның дәрәҗә булмавын фаразларга мөмкинлек бирүче бүтән мәгълүматны, шулай ук вакытлы контрольнең елына 1 тапкырдан да ким булмаганлыгын исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

3.4. Кирәк булганда, планнан тыш контроль чаралар үткәрелергә мөмкин.

3.5. Еллык тикшерү планы жирлек башлыгы тарафыннан раслана.

3.6. Планнан тыш тикшерүләргә жирлек башлыгы йөкләмәсә буенча үткәрелә.

3.7. Планлы һәм планнан тыш тикшерүләргә жирлек башлыгы чыгарган күрсәтмә нигезендә үткәрелә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә: контроль объектының исеме, тикшерелә торган чор, тикшерү темасы һәм нигезе, эш төркеме составы һәм тикшерү чарасын үткәрү вакытлары.

3.8. Контроль чарасын үткәрү турында контроль объектына язмача хәбәрнамә белән хәбәр ителә.

3.9. Планнан тыш тикшерү чаралары контроль объектына язмача хәбәрнамәдән башка үткәрелә.

3.10. Эчке финанс контролен оештыруны жайга сала торган нормалар эчке финанс аудитын оештыруга кагыла.

4. Эчке финанс контролен үткәрү

4.1. Авыл жирлегә башкарма комитеты:

а) жирлек бюджетының бюджет акчаларын баш бүлүче буларак түбәндәгеләргә юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра:

- әлеге баш бүлүче һәм аңа караган жирле бюджет акчаларын алучылар тарафыннан чыгымнар буенча жирле бюджетны төзү һәм үтәү, бюджет хисабын төзү һәм бюджет исәбен алып бару буенча эчке стандартларны һәм процедураларны үтәү;

- бюджет чараларын куллануның сакчыллыгын һәм нәтижелелеген арттыру чараларын эзерләү һәм оештыру;

б) жирлек бюджеты керемнәренә баш администраторы буларак, керемнәр буенча эчке стандартларны һәм бюджетны төзү һәм үтәү процедураларын үтәүгә, бюджет хисаплылыгын төзүгә һәм бюджет исәбен алып баруға юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра;

в) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы буларак, эчке финанс контролен гамэлгә ашыра, ул бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча эчке стандартларны һәм бюджет төзү һәм үтәү процедураларын үтәүгә, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының шушы баш администраторы тарафыннан бюджет хисаплылыгын төзүгә һәм бюджет исәбен алып баруга юнәлдерелгән.

4.2. Тикшерү чарасын үткәругә керешеп, тикшерү объектына тикшерү чарасын үткәру турында күрсәтмә күчермәсе тапшырыла.

4.3. Эшче төркем житәкчесе һәм әгъзалары түбәндәгеләргә хокуклы:

- территориядә, административ биналарда һәм контроль объектының хезмәт урыннарында булу;

- үз оештыру-техник чаралары, шул исәптән компьютерлар, ноутбуклар, калькуляторлар, телефоннар белән файдалану, кертү һәм чыгару;

- контроль чаралар максатларына ирешү өчен барлык кирәкле документларны (белешмәләренә, язма аңлатмаларны һәм башка документларны) алырга;

- документларның күчермәләрен кәгазьдә дә, электрон рәвештә дә алырга һәм контроль чара материалларына жәлеп итәргә;

- автоматлаштырылган системаларның мәгълүмати ресурсларыннан файдалану;

- тикшерелә торган мәсьәләләрнең асылы буенча телдән аңлатмалар алырга.

4.4. Контроль чара барышында түбәндәгеләргә контроль гамәлләр үткәрелә:

- бюджет (бухгалтерлык) исәбендә һәм бюджет (бухгалтер) хисаплылыгында кылынган финанс һәм хужалык операцияләрен исәпләү язмаларының беренчел исәпкә алу документлары белән чагыштыру юлы белән төгәл, үз вакытында һәм дөрөс итеп чагылдыру;

- жирлекнең муниципаль милкендәге товар-матди кыйммәтләрнең, акчалата чараларның һәм кыйммәтле кәгазьләрнең дөрөслеге, исәп-хисапларның, куелган товарларның, башкарылган эшләрнең һәм күрсәтелгән хезмәтләрнең дөрөслеге, чыгымнарны һәм финанс нәтижәләрен формалаштыру буенча операцияләрнең факттагы булуы, сакланышы һәм дөрөслеге;

- контроль объектының бюджет (бухгалтерлык) исәбе һәм бюджет (бухгалтер) хисаплылыгы куелышы һәм торышы;

- матди кыйммәтләр һәм акчалар хәрәкәтен, чыгымнарны формалаштыруның дөрөслегенә, керемнең тулылыгына, акчаның һәм матди кыйммәтләрнең сакланышына һәм факттагы булуына, башкарылган эшләрнең һәм күрсәтелгән хезмәтләрнең күләмнәре дөрөслегенә агымдагы контрольнең булуына һәм торышына;

- расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет чараларын файдалануның нәтижәлелеге, адреслылыгы һәм максатчан характеры;

- максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартлар, максатлар һәм тәртипне үтәү;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыру (фаразлау);

- тикшерү объекты карамагына бүлөп бирелгән бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларын түлөү өчен билгеләнгән ассигнованиеләрне куллануның адреслы һәм максатчан характеры;

- сметаларының үтәлеше, агымдагы эшчәнлек, бюджет хисаплылыгы белән бәйлә чыгымнарның нигезле булуы;

- контроль (аудит) объекты тарафыннан закон бозуларны бетерү, матди зыянны каплау, алдагы тикшерү чаралары нәтижеләре буенча гаепле затларны жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрү.

Контроль чаралар барышында шулай ук персоналның эш вакытында эш урыннарында булуын һәм уку планының дәресләрне үткөрү графигы белән тәңгәл килүен тикшереп тору гамәлгә ашырыла.

4.5. Контроль чаралар расланган план нигезендә үткөрелә.

4.6. Тикшерү һәм ревизия нәтижеләре тикшерү акты - бәяләмә белән рәсмиләштерелә.

4.7. Акт кереш, тасвирлау һәм йомгаклау өлешләрәннән тора.

4.8. Тикшерү яки ревизия акты ике нөсхәдә төзелә һәм тикшерү чарасын гамәлгә ашыручы вазыйфай затлар тарафыннан имзалана.

4.9. Тикшерү яки ревизия актының бер нөсхәсе контроль оешмасы житәкчесен таныштыру турындагы билге белән комиссия рәисендә саклана, икенчесе, законнар нигезендә карарлар кабул итү һәм карау өчен, администрация башлыгына жиберелә.

4.10. Акт нигезләмәләре белән килешмәгән яки аның аерым нигезләмәләрен төгәлләштерү максаты белән контрольлек объекты житәкчесе актны алганнан соң жиде эш көне эчендә, актның аерылгысыз өлеше булган үз искәрмәләрен (каршылыкларын) эчке финанс контроле органына жиберергә хокуклы һәм аларга контроль органы жиде эш көне эчендә һәр каршылык (кисәтү) буенча бәяләмә бирергә тиеш.

4.11 Жирлек башлыгы ачыкланган житешсезлекләрне бетерү буенча чараларның барышын контрольдә тотат.

5. Эчке финанс аудитын үткөрү

5.1. Эчке финанс аудиты функциональ бәйсезлек нигезендә контроль (аудит) объектларына карата түбәндәге максатларда гамәлгә ашырыла:

- эчке финанс контроленең ышанычлылыгын бәяләү һәм аның нәтижеләлеген арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү;

- бюджет хисаплылыгының дөрөсләгән һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән бюджет исәбен алып бару методологиясенә һәм стандартларына туры килүен раслау;

- бюджет чараларын куллануның сакчыллыгын һәм нәтижеләлеген арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү.

5.2. Эчке финанс аудитын үткәргәндә өлкә милкеннән һәм өлкә милкеннән файдалануны регламентлаучы законнарның һәм башка норматив хокукый актларның үтәлешен, шулай ук бюджет (бухгалтер) исәбе һәм хисаплылык

формасын һәм эчтәлеген билгели торган норматив хокукий актлар таләпләренен үтәлешен тикшерү гамәлгә ашырыла.

5.3. Эчке финанс тикшерүенен ышанычлылыгын бәяләү һәм аның нәтижәлелеген күтәрү буенча тәкъдимнәр эзерләү максатларында контроль (аудит) субъекты түбәндәге мәсьәләләрне тикшерә:

- эчке финанс контролен гамәлгә ашыру тәртибен, рәвешләрен, методларын һәм периодиклыгын билгели торган норматив хокукий актлар булу, аларның Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләренә туры килүен тикшерү;

- календарь елга төзелгән һәм контроль (аудит) субъекты тарафыннан расланган план булу;

- планда каралган контроль чараларның тулы һәм үз вакытында үтәлеше;

- тикшерү чараларын оештыру һәм үткәргүгә карата таләпләрне үтәү;

- үткәрелгән тикшерү чараларының рәсмиләштерелгән материаллары булуы;

- тикшерү чаралары нәтижәләре буенча актны рәсмиләштерүгә карата таләпләрне үтәү;

- контроль чаралар үткәрү мәсьәләләре буенча гражданныр һәм оешмаларның мөрәжәгатьләрен үз вакытында карау;

- тикшерү эшчәнлегенә турында хисап булу, анда контроль чаралар нәтижәләрен чагылдыруның дәрәҗәсигә һәм тулылыгы;

- программаларны, ярдәмчә программаларны, чараларны үтәгәндә максатчан күрсәткечләренә анализлау;

- алдагы контроль чарасы тарафыннан ачыкланган житешсезлекләренә бетерү;

- эчке финанс контролен үткәрү һәм аның нәтижәләрен рәсмиләштерү өлешендә башка мәсьәләләр.

5.4. Бюджет хисапчылыгының дәрәҗәсигә һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенен Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән методологиягә һәм бюджет исәбен алып бару стандартларына туры килүен раслау максатында түбәндәге мәсьәләләрне тикшерә:

- бюджетны төзү һәм үтәү, бюджет хисабын төзү һәм бюджет исәбен алып бару;

- бюджет (бухгалтер) хисапчылыгын тикшерү, аның дәрәҗәсигә, аны төзү һәм бирүен үз вакытында булуына анализ;

- дебитор һәм кредитор бурычларын анализлау, һәм аны киметү һәм түләтү буенча тәкъдимнәр эшләү;

- бюджет исәбенен беренчел күрсәткечләренә анализлау;

- бюджет исәбендә һәм хисапта кимчелекләрне һәм житешсезлекләренә ачыклау;

- бюджет исәбен алып бару өчен программа-техник комплексы булу;

- бюджет хисапчылыгының дәрәҗәсигә аудит үткәрү һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенен туры килү-килмәве өлешендә башка мәсьәләләр.

5.5. Бюджет чараларын куллануның сакчылыгын һәм нәтижәлелеген арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү максатында финанслар белән идарә итү буенча контроль (аудит) объектларының эшчәнлегенә анализ һәм бәя биргәндә гамәлгә ашырыла:

- бюджет чараларын куллануның нәтижелелеген анализлау, финанс резервларын, шулай ук өстәмә финанс ресурсларын (керем китерә торган эшчәнлектән акча, максатчан программаларда катнашу һ. б.) жәлеп итү юнәлешләрен ачыклау;

- проектларны һәм программаларны билгеләнгән максатларга, бурычларга, нәтижелелекнең планлаштырылган күрсәткечләренә туры килү-килмәүне тикшерү;

- бюджет йөкләмәләрен үз вакытында финанслау өчен кирәкле норматив хокукый актларны үз вакытында эшләү һәм кабул итүне анализлау.

5.6. Үткәрелгән тикшерү нәтижеләре буенча контроль субъектының (аудит) вазыйфай затлары тарафыннан эчке финанс аудитының нәтижеләре турында бәяләмә (алга таба - бәяләмә) төзелә, анда ачыкланган кимчелекләрне һәм житешсезлекләрне бетерү буенча тәкъдимнәр, жыелган дәлилләр нигезендә эчке финанс тикшерүенең нәтижелелеген арттыру буенча тәкъдимнәр күрсәтелә.

5.7. Бәяләмәне төзер алдыннан алынган дәлилләрнең житәрлек һәм тиешле булуын бәяләргә киңәш ителә.

Дәлилләр житәрлек булып тора, әгәр фактларга нигезләнә торган мәгълүмат ышанычлы булып торса.

Дәлилләр ышанычлы булып санала, әгәр мәгълүмат иң тулы һәм ышанычка лаеклы булса.

Дәлилләр урынлы булып тора, әгәр мәгълүмат күзәтүләрне һәм тәкъдимнәрне расласа.

Дәлилләр файдалы дип санала, әгәр мәгълүмат контроль (аудит) субъектына үз максатларына ирешергә булышса.

Дәлилләр ясалган нәтижеләрне һәм тәкъдимнәрне дәлилләргә тиеш.

5.8. Бәяләмә ике нөсхәдә төзелә һәм кереш, аналитик һәм йомгаклау өлешләреннән торырга тиеш.

5.9. Бәяләмә контроль (аудит) субъектының эш төркеме тарафыннан имзалана, контрольлек (аудит) субъекты житәкчесе белән килештерелә һәм тикшерүнең соңгы көннән дә соңга калмыйча кул кую өчен контроль (аудит) объектына жиберелә.

5.10 Эчке финанс аудитын үткәрү нәтижеләре буенча контроль ачыкланган кимчелекләрне һәм житешсезлекләрне бетерү, эчке финанс тикшерүенең нәтижелелеген арттыру буенча тәкъдимнәрне нәтижелә гамәлгә ашыруны тәмин итү булып тора, һәм жирлек башлыгы тарафыннан башкарыла.